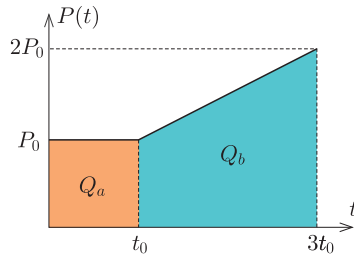

A rúd vezetékek közötti részének hossza a mozgás végén

$$\ell(3t_0) = 2t_0v_0 = 2L.$$

c) Amikor a rúd még nem mozog, a feszültség is és az áramerősség is állandó, tehát a hőfejlődés teljesítménye is időben állandó P_0 . A rúd mozgása során az áramerősség időben állandó, de a rúdnek az áramvezetésben részt vevő hossza

L -ről $2L$ -re nő, és emiatt az ellenállása is a kezdeti érték kétszerese lesz. Ennek megfelelően a teljesítmény is időben (egyenletesen) változik, és a mozgás végén $2P_0$ lesz.

Ábrázoljuk a hőfejlődés teljesítményét az idő függvényében. A grafikon alatti területek a fejlődött hő nagyságát adják meg.

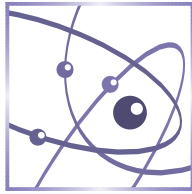
Az ábráról leolvasható, hogy

$$Q_a = P_0 t_0, \quad \text{illetve} \quad Q_b = \frac{P_0 + 2P_0}{2} \cdot 2t_0 = 3P_0 t_0,$$

vagyis $Q_b = 3Q_a$.

Somlán Gellért (Pécs, Leőwey Klára Gimn., 12. évf.)
dolgozata felhasználásával

15 dolgozat érkezett. Helyes 7 megoldás. Kicsit hiányos (4 pont) 2, hiányos (2-3 pont) 6 dolgozat.

Fizikából kitűzött feladatok

M. 417. Készítsünk 50 gemkapocsból álló láncot. Tartsuk a láncot függőlegesen az egyik végénél fogva úgy, hogy a másik vége éppen az asztalhoz érjen. Sokszor egymás után ejtsük le a láncot, és mérjük meg minden alkalommal az összegabalyodott lánc kupac legnagyobb méretét, illetve a lánc két vége közötti távolságot. Számoljuk ki a mért értékek átlagát és szórását! Hasonlítsuk össze ezeket a kifeszített lánc teljes hosszával!

(6 pont)

Közli: *Schramek Anikó*, Fót

G. 793. Egy ember testén 1000 hPa nyomáson 15 tonna súlyának megfelelő nyomóerő oszlik el.

a) Mekkora a testfelülete?

b) Mekkora ez a nyomóerő a Magas-Tátra legmagasabb pontján?

(3 pont)

G. 794. U alakú cső keresztmetszete $1,5 \text{ cm}^2$. A csőbe higanyt töltünk úgy, hogy az mindkét szárban elég magasra álljon. A cső egyik szárába a higanyra $0,1 \text{ dl}$ vizet öntünk. Melyik szárban és mennyivel fog magasabban állni a folyadék felszíne?

(4 pont)

G. 795. Két síktükör egymással 60° -os szöget zár be. A két tükör metszésvonalától 30 cm -re 30° -os beesési szögben fénysugár érkezik az egyik tükörrre. Legalább mennyi idő telik el, amíg a visszaverődő fény az egyik tükörről a másikig ér?

(3 pont)

G. 796. Egy ózongenerátor óránként 5 g ózont állít elő kisüléssel, és ventilátorral juttatja azt a fertőtlenítendő felületre.

a) Hány ózonn molekula keletkezik 1 óra alatt?

b) A használati útmutató 28 m^2 felület fertőtlenítésére 30 percet javasol. A levegő tiszta és pormentes, így a keletkező ózon csak a felületen bomlik fel. Becsüljük meg, hány ózonn molekula jut egy olyan baktériumra, amely 10 négyzetmikron felületet foglal el!

(4 pont)

Közli: Gelencsér Jenő, Kaposvár

P. 5436. Két, egymást merőlegesen keresztező egyenes autópályán egy-egy pontszerűnek tekinthető autó a kereszteződési pont felé tart állandó nagyságú sebességgel. Az A jelű autó sebessége $v_A = 50 \text{ km/h}$, a B jelű autóé $v_B = 40 \text{ km/h}$. Egy adott időpontban a két autó a kereszteződési ponttól mért távolsága $d_A = 20 \text{ km}$, illetve $d_B = 36 \text{ km}$.

a) Mekkora lesz köztük a minimális távolság?

b) Mennyi idő múlva lesznek egymáshoz legközelebb?

(4 pont)

Közli: Holics László, Budapest

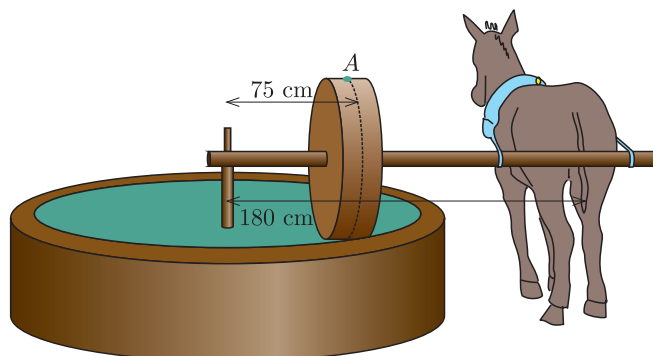
P. 5437. Egy kettőscsillag egyik tagja háromszor nagyobb tömegű, mint a másik csillag. A két égitest (amelyek mérete sokkal kisebb, mint a távolságuk) közelítőleg kör alakú pályákon keringenek a közös tömegközéppontjuk körül. Melyik csillagnak és hányszor nagyobb a mozgási energiája a tömegközépponti koordináta-rendszerben?

(3 pont)

Tankönyvi feladat

P. 5438. Egy spanyol gazdaságban a képen látható olajbogyópréssel törik péppé a bogyókat. A 90 cm átmérőjű zúzókerék tisztán gördülő síkja, amit az ábrán szaggatott vonal jelez, a tengelytől 75 cm távolságban van. A csacsi farka a tengelytől 180 cm távolságban verdesi a rudat, miközben az állat $2,4 \text{ m/s}$ sebességgel körbe-körbe fut. A zúzókerékre egy 1 g tömegű olajbogyó ragad.

a) Mekkora az olajbogyó sebessége, amikor a felső A pontba ér?

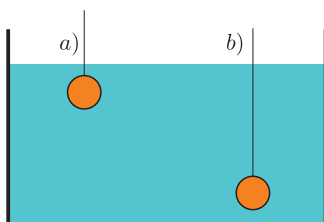

b) Mekkora a olajbogyó gyorsulása az A pontban?

c) Mekkora és milyen irányú eredő erőt fejt ki a zúzókerék az olajbogyóra a legfelső A pontban?

(5 pont)

Közli: *Baranyai Klára, Veresegyház*

P. 5439. Egy gömb alakú, kezdetben $20\text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékletű rézgolyót vékony, hőszigetelő szál segítségével nagy mennyiségű, $80\text{ }^\circ\text{C}$ -os vízbe merítünk. A fémgolyó t_1 idő elteltével melegszik fel $50\text{ }^\circ\text{C}$ -ra. Ezután a kísérletet megismételjük úgy, hogy a víz hőmérséklete $20\text{ }^\circ\text{C}$, a golyóé pedig $80\text{ }^\circ\text{C}$. A rézgolyó most t_2 idő alatt hűl le $50\text{ }^\circ\text{C}$ -ra. Melyik idő rövidebb, t_1 vagy t_2 , ha a golyót

a) éppen csak belemerítjük a vízbe,

b) majdnem az edény aljáig engedjük le?

(4 pont)

Példatári feladat nyomán

P. 5440. Egy méhkaptártól 2 km távolságra van egy akácos, ahonnét egy-egy méh fordulónként 30 mm^3 térfogatú nektárt szállít be a kaptárba. A méz készítésekor a méhek a nektár tömegének 55% -át kitevő víz egy részét a kaptárban elpárologtatják, a kész mézben a víz tömege már csak 19% . A virágzás 12 napja alatt a méhcsalád 25 kg mézet készít. A párologtatás energiaigényét a hazahozott nektár egy részének elfogyasztásával fedezik a méhek.

a) Hány watt a méhcsaládnak csupán a párologtatásba fektetett átlagos teljesítménye?

b) Hány kilométert tesznek meg a család gyűjtőtagjai összesen, amíg a szükséges nektármennyiséget a kaptárba hordják?

A nektár sűrűsége $1,2\frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$; a nektár 1 kg -ja 6000 kJ energiát szolgáltat; 1 kg víz elpárologtatásához 2400 kJ energiát használnak fel a méhek.

(4 pont)

Érettségi-felvételi feladat

P. 5441. Egy fémdrótból kört formáztunk, és ugyanabból a drótból az egyik húr is szeretnénk elkészíteni a kör két pontja közé. Hol fusson a húr, hogy a lehető legnagyobb legyen az eredő ellenállás a húr két végpontja között, és mekkora lesz az eredő ellenállás ebben az esetben? Jelölje R a sugárhosszúságú drót ellenállását.

(4 pont)

Közli: *Gáspár Merse Előd*, Budapest

P. 5442. Egy eredetileg nyugvó atommag 20 kV potenciálkülönbség befutása után a haladási irányára merőleges, 1,0 T indukciójú homogén mágneses mezőbe kerül. A mágneses mezőt egy, a részecske haladási irányára merőleges sík választja el az erőtermentes tartománytól. A részecske $3,3 \cdot 10^{-8}$ s múlva lép ki a mágneses mezőből. Melyik atommagról van szó?

(4 pont)

Közli: *Tornyos Tivadar Eörs*, Budapest

P. 5443. A KCl lapcentrált kockarendszerben kristályosodik, és a rácsállandója 628 pm. Legfeljebb mekkora lehet a röntgenfény hullámhossza, hogy létrejöhessen Bragg-reflexió az elemi cella testátlóira merőleges rácscsíkokon? (Lásd *A röntgenszórás, más néven Bragg-reflexió* c. cikket lapunk 489. oldalán.)

(4 pont)

Közli: *Woynarovich Ferenc*, Budapest

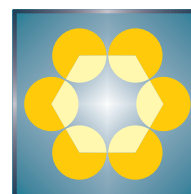
P. 5444. Egy vékony, hosszú, függőleges, szigetelőrúdon súrlódásmentesen mozoghat egy kicsiny töltött golyócska. Ha egy ezzel azonos töltésű, ugyancsak kicsiny testet helyezünk a rúd tövébe, a mozgó golyó h_0 magasságban lesz egyensúlyban. Milyen messzire távolíthatjuk el a rúdtól vízszintes irányba az alsó testet úgy, hogy a rúdon lévő golyó még egyensúlyban lehessen valahol? Milyen magasan van ez a hely?

(6 pont)

Varga István (1952–2007) feladata nyomán

Beküldési határidő: 2022. december 15.**Elektronikus munkafüzet:** <https://www.komal.hu/munkafuzet>

**MATHEMATICAL AND PHYSICAL JOURNAL
FOR SECONDARY SCHOOLS
(Volume 72. No. 8. November 2022)**

Problems in Mathematics

New exercises for practice – competition K (see page 480): **K. 739.** Phil made the following observations throughout a certain period in autumn: 1. During that period, there were 11 days when it rained. 2. A rainy morning was always followed by a sunny afternoon. 3. Altogether, there were 9 sunny mornings and 12 sunny afternoons. How many days were there when it did not rain at all? **K. 740.** In how many different ways is it possible to tile a 3×12 rectangle with twelve 1×3 rectangles? **K. 741.** Starting with the